

'Het schoolvak Nederlands'

Op 17 en 18 november aanstaande vindt alweer de negende conferentie 'Het Schoolvak Nederlands' plaats op Hogeschool Holland te Diemen. In deze VON-info vindt u informatie over de verschillende stromen van de HSN-conferentie, met nadruk op de stroom basisonderwijs, en over de forumdiscussie over de aansluiting basisonderwijs - voortgezet onderwijs. Tijdens de conferentie is een uitgever-smarkt. Na afloop van de conferentie verschijnt er een conferentieboek over de gehele conferentie en een themanummer van *Moer* over de stroom basisonderwijs.

Nederlands in Vlaanderen en Nederland

De subtitel van de komende HSN-conferentie is 'Nederlands in de actuele schoolpraktijk in Vlaanderen en Nederland'. Naast onderzoekers en medewerkers van diverse instituten komen er op de conferentie veel leraren aan het woord, die zullen vertellen hoe zij het vak Nederlands vorm geven in hun klas(sen).

Het programma van de HSN-conferentie is uitermate gevarieerd. Er is aandacht voor Nederlands in het gehele voortgezet onderwijs, het MBO en het basisonderwijs. Over dat basisonderwijs vindt u verderop in deze VON-info meer informatie. De thema's voor het voortgezet onderwijs zijn dit jaar discussiëren en argumenteren, Nederlands en de Europese literatuur en Nederlands en computers. Binnen de MBO-stroom zal Nederlands als tweede een belangrijke plaats innemen.

Het schoolvak Nederlands in het basisonderwijs

Tot nu toe kwam het schoolvak Nederlands in het basisonderwijs er wat bekaaid af. Op de voorgaande HSN-conferenties was er weinig aandacht voor basisonderwijs en er is geen andere conferentie waarin geïnteresseerden hun resultaat van onderzoek en/of ontwikkeling en/of ervaringen aan elkaar kunnen presenteren. Vandaar dat het VON-bestuur het initiatief heeft genomen tot een experiment: een aparte stroom voor het basisonderwijs.

Er is momenteel veel gaande binnen het schoolvak Nederlands in het basisonderwijs. De uitgeverijen zijn bijvoorbeeld hard bezig hun taalmethoden te vernieuwen. Over deze ontwikkelingen in het algemeen zal *Cor Aarnoutse* spreken. Hij presenteert 'Actieplan Taal', een advies aan de minister waarin mogelijke contouren van een nieuw taalbeleid voor het basisonderwijs worden geschetst.

Het schoolvak Nederland in het basisonderwijs is te breed voor een tweedaagse conferentie. We zullen ons dan ook beperken tot het thema voortgezet lezen en schrijven. Dat thema wordt van verschillende kanten belicht.

De beide Vlamingen, Ina van Avondt en Marc Geerts, zullen het hebben over leesbevordering. *Ina van Avondt* (DSKO, een nascholingsinstituut in Vlaanderen) doet dat vanuit een nascholingsproject waarin ze nauw samenwerkt met een basisschool. *Marc Geerts* (basisschool Edegem) werkt als leraar in het basisonderwijs en heeft samen met de gemeentelijke bibliotheek een leesbevorderingsproject opgezet en uitgevoerd.

Piet Mooren (KUB Tilburg) zal spreken over het lezen van fictionele teksten bij de zogenaamde zaakvakken. Hij licht toe hoe binnen het project 'Het ei van Columbus' gebruik gemaakt wordt van thematisch geselecteerde en geannoteerde kinderliteratuur.

Ad Bok (Hogeschool Alkmaar) richt zich tot leraren in het basisonderwijs en docenten aan de PABO. Hij zal iets vertellen over educatief ontwerpen gericht op voortgezet lezen en schrijven.

Meertaligheid

Vier van de in totaal negen sprekers zullen in hun presentaties aandacht schenken aan meertaligheid. *Ludo Verhoeven* (KUB Tilburg) heeft de relatie en de afhankelijkheid tussen leesvaardigheid en leesmotivatie onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zal hij presenteren. Bij voorbaat zegt hij dat het hier een kip-ei discussie betreft.

Piet Litjens (SLO) zal het hebben over selectie en planning van leerstof. Op het SLO is een cursus ontwikkeld, in samenwerking met schoolbegeleiders en enkele basisscholen, voor leraren in het basisonderwijs die moeite hebben met het selecteren en plannen van leerstof uit NT1- en NT2-methoden. Hij zal zowel ingaan op de cursus zelf als de ervaringen die ermee zijn opgedaan in de praktijk.

De bijdrage van *Ton Vallen* (KUB Tilburg) en *Henny Uiterwijk* (CITO) gaat over de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs. Zij zullen ingaan

op onbedoelde talige benadelingen voor allochtone leerlingen in de Eindtoets Basisonderwijs, hun doorstroomadviezen en hun situatie aan het einde van de brugklas.

De *Oranjeschool* in Rotterdam heeft de afgelopen jaren grotere veranderingen doorgemaakt: van een schoolbevolking van 100% Nederlandse arbeiderskinderen naar een school met 95% allochtone leerlingen van voornamelijk Turkse afkomst. Over de gevolgen die dit heeft gehad voor de Oranjeschool en de wijze waarop de school op de veranderingen heeft ingespeeld, onder meer door het Deltaplan, zullen enkele collega's van de Oranjeschool komen spreken.

Basisonderwijs - voortgezet onderwijs

Is het echt zo, of lijkt het alleen maar zo, dat het taalonderwijs in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs niets of nauwelijks iets met elkaar te maken hebben? Weten leraren in het voortgezet onderwijs wat de leerlingen kunnen en kennen als ze het voortgezet onderwijs binnen komen. En houden die leraren daar dan ook rekening mee? Weten leraren in het basisonderwijs wat de leraren in het voortgezet onderwijs doen tijdens de lessen Nederlands? Bereiden ze de leerlingen daar op voor?

Interessante vragen die tijdens de *forumdiscussie* over de aansluiting basisonderwijs - voortgezet onderwijs tot een pittige discussie kunnen leiden. In het forum zitten een onderzoeker, een lerares basisonderwijs die les geeft aan groep 8 en een lerares Nederlands uit het voortgezet onderwijs.

Deze forumdiscussie is gepland binnen het algemene programma van de conferentie, zodat alle deelnemers de discussie kunnen bijwonen. Op die manier wordt er misschien een bruggetje geslagen over de kloof die bestaat tussen het schoolvak Nederlands in het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs.

De stroom basisonderwijs voor iedereen

Niet alleen de forumdiscussie is interessant voor alle deelnemers van de HSN-conferentie. Hetzelfde geldt voor de bijdrage van Ton Vallen en Henk Uiterwijk, waarin zij expliciet ingaan op de aansluiting tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Ook de andere bijdragen zijn ook stuk voor stuk boeiend voor leraren in het voortgezet onderwijs, vooral voor degenen die werkzaam zijn in de basisvor-

ming. Leesbevordering, meertaligheid, taal en andere vakken zijn immers thema's waar onderzoekers, medewerkers van instituten en leraren in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs mee te maken hebben. Zij kunnen tijdens deze conferentie ontdekken welke problemen zij gemeen hebben en leren van elkaars oplossingen.

Themanummer Moer

Het is voor de deelnemers niet mogelijk alles wat er gebeurt op de HSN-conferentie te volgen. Na de conferentie verschijnt er dan ook een conferentieboek. Alle bijdragen van de stroom basisonderwijs en een verslag van de forumdiscussie zullen verschijnen in een speciaal themanummer van *Moer*.

Een experiment met perspectief

De stroom basisonderwijs wordt dit jaar bij wijze van experiment georganiseerd. De organisatoren waren overtuigd van de noodzaak van een dergelijke stroom en toch waren ze verbaasd over het enthousiasme van de sprekers voor het initiatief. Het samenstellen van het gevarieerde programma kostten dan ook geen enkele moeite. Zij hopen op eenzelfde enthousiaste reactie van de deelnemers aan de conferentie. Dit experiment moet doorgang vinden en dat kan alleen bij een grote opkomst.

Geef u daarom per omgaande op voor de HSN-conferentie op 17 en 18 november a.s. en schrijf u in voor de stroom basisonderwijs. Neemt u vooral een collega mee. En werkt u op een PABO? Nodig dan geïnteresseerde leraren uit het basisonderwijs uit om deel te nemen aan de conferentie. Zij zullen op de conferentie genoeg van hun gading vinden. Het gaat immers om 'Nederlands in de actuele schoolpraktijk in Vlaanderen en Nederland'.

Deelname aan de conferentie kost 115 gulden voor twee dagen en 75 gulden voor één dag. Wie dat wenst, ontvangt een nascholingscertificaat. Een inschrijfformulier kunt u aanvragen bij:

Conferenties-HSN
Jozef Israëlsstraat 28
NL 9718 GL Groningen

Voor meer informatie over de stroom basisonderwijs kunt u zich wenden tot Anja Swennen, Rijkshogeschool IJsselland, Faculteit Arbeid en Onderwijs, Postbus 6161, 7401 HD Deventer. Telefoon: 05700:18370.